

Locuinti'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Romanii'a:
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 15 " = 15 " "
" 3 " 8 " = 8 " "

Pentru Inscritiunil' a:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculul deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Scrisorile nefrancate nu se voru primil decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Scire elect. part. a „Federat.“

Data in Aradu in 29 iul. la 8 ore ser'a,
Sosita in Pest'a " " " " 11 " noptea

Domnulu Milo incepè representarile teatrale luni in 1. augustu cu piesele originale: „Milo directoru“, „Cher'a Anastasi'a“ si „Corbulu romanu.“
Apelamu la zelulu publiculu romanu!
Comitetulu.

Pest'a, 30/18 iuliu, 1870.

Sè facemu una scurta dare de sema a situatiunei generali, apoi sè atingemu si pre romanii d'in colo si d'in coce de Carpati.

De la migratiunea poporeloru incoce, Europ'a n'a fostu nece una data in una ferbere atatu de cumplita ca asta-di. Resbelulu giganticu intre Franci'a si Prussi'a cutriera tote statele si tote natiunile d'in acèsta parte a lumei, si acestu resbelu este cu atatu mai fatalu, cu catu elu amenintia cu una conflagratiune, pre carea nu o voru poté evitá nece chiaru cei mai fideli amici ai pacei. Lovirea intre aceste doue staturi mari va trage in lupta pre celelalte poteri de unu rolu mai insemnatu in Europ'a, dupa cari voru urmá nesmintitu si statele secundarie, de rangulu alu doilea, alu treilea, etc., nepotendu nece aceste remané la umbra in mediu-loculu unei caldure si ferberii atatu de enorme a animeloru si spiriteloru. Se confirma degià scirile de una aliantia între Russi'a si Prussi'a (acèsta d'in urma fiindu spriginita de întreaga Germani'a); de alta parte, se afirma éra si cu siguretate, cà Franci'a inca este ajutata de Itali'a, Dani'a, Austro-Ungari'a, si, dora, de Spani'a. Despre Angli'a nu potemu spune nimica cu siguretate; dupa scirile mai noue, ea este aci neutrale cu totulu, aci in partea Franciei, aci in partea Prussiei; in fine, ori unde se va alaturá, ea inca va avé rolulu ei. Dar' Turci'a? Se intielege, acèsta nu pote sè fia decâtu contra Russiei si, prin urmare, cu Franci'a, in casulu adeca, daca aliantia Russiei cu Prussi'a este fapta implenita. Se pote, cà tote aliantiele sunt formate, numai cà n'au esutu inca la lumina. Tempulu ni le va lamurí mai bine.

Ce'a ce inse ne intereseza pre noi romanii mai multu, este Austro-Ungari'a. Pentru ce? O scimu cu totii.

Ce voiesce dara Austro-Ungari'a facia de situatiunea serioasa? Neutralitate armata; asié ni spune guvernulu d'in Viena; asié ni spuse alaltieri Dlu Andrásy, respondiendu la una interpellatiune a dep. Colom. Tisza, adresata in acèsta privintia guvernulu magiaru. Este ore neutralitate armata cugetulu adeveratu alu guverneloru austro-magiare? In acestu punctu ne indoimu. Anume, Dlu dep. Madarász si socii sèi de principie adresara asisderea Dlui Andrásy interpellatiunea urmatoria: „Guvernulu magiaru este elu ore aplecatu si capabilu a sustiené si a ascurá neutralitatea deplina a Ungariei?“ Dlu Andrásy respunde si la acèsta interpellatiune alaltieri; elu díse cà guvernulu este aplecatu la acèsta, inse catu pentru capabilitate, la acèsta nu pote sè respunda asta-di nimene in Europ'a. Acèsta logica e forte curiosa, cà-ci ce este neutralitatea? Neutralitatea insemna: a nute ameste ca in afacerile altoru-a. Noi punemu tes'a, cà ori-ce omu cu munte este capabilu, ori-candu si între ori-ce impregiurari, a sustiené neutralitatea sa, cà-ci neutralitatea nu este decâtu una stare passiva voluntaria. Alta ce este, daca Austro-Ungari'a ar' fi atacata d'in vr'una parte, de exemplu, d'in partea Russiei. In acestu casu ar' fi éra si una nebunía si una stultitia cornurata a vorbi de neutralitate, cà-ci in momentulu candu cine-va este atacatu, elu trebuie sè se apere, si acèsta nu insemna nece decâtu a nu fi capabilu de a sustiené neutralitatea,

ci insemna dreptulu si detorintia atacatulu d'a-si aperá existintia. Candu dara Dlu Andrásy, ministru-presiedinte, a marturisitu cà nu pote respunde, daca guvernulu este capabilu sè uba de a sustiené neutralitatea Ungariei, ni a datu de scire lamuritu, cà se pote cà dsa ne va duce in resbelu. Dacu Dlu Andrásy n'ar' avé acestu cugetu rezervatu, apoi ar' fi respunsu claru si resolutu: Da, guvernulu unguerescu este capabilu de a sustiené neutralitatea Ungariei, cà-ci altminte-a i-ar' lipsi libertatea vointiei; si, ca sè nu facemu vorba multa, vomu spune simplu, cà Dlu Andrásy ar' fi potutu respunde inca si mai claru, inca si mai resolutu, díscundu: Austro-Ungari'a va observá neutralitate armata si nu se va bate cu nimene, nice nu va inchieiá aliantia cu nimene, afara de casulu, candu cine-va i-ar' indicá formalmente resbelulu.

Inse Dlu Andrásy nu s'a dechiaratu lamuritu; respunsulu lui este diplomaticu, este unu „ibis-redibis.“

Ne indoimu inca si d'in alte cause despre vointia guverneloru austro magiare de a sustiené cu sinceritate neutralitatea. A nume „Reform“ diurnalu, precum se vorbesce, alu Dloru Andrásy si Beust, a capetatu de câte-va díle incoce mare curagiu de bataia si dovedesce simpatie necontestabile pentru Franci'a, dorindu a inchieiá chiaru si aliantia cu acestu statu. „Pesti [Napló“ diurnulu principalu alu partitulu guvernamentulu magiaru, ambla asisderea pre acea-si cale cu „Reform.“ — Asemene-a „Pesther Lloyd“ d'in contra, diurnalele opusetiunali magiare areta simpatie invederate pentru Prussi'a si voiescu neutralitate neconditiunata, batu-jocurindu pre Napoleonu, pre Franci'a si totu ce este francesu.

Sè trecemu la romanii, cà-ci unde e voib'a de Austro-Ungari'a, este vorba si de romanii. Guvernulu si camera Romaniei a dechiaratu neutralitate si, afara de acèsta, simpatie unanime pentru Franci'a ba cà, dacu nu se va poté sustiené neutralitatea, drapelulu Romaniei va filfaí langa celu francesu. Acèsta este forte bine, este romanesce, este barbatiesce. Inse unu punctu ne trage atentiunea: guvernulu magiaru si majoritate a camerei magiare este asta-di cu Franci'a; guvernulu Dlui Iepureanu — dacu i-se pote crede (cà-ci a opritu una manifestatiune a cetatianiloru d'in Bucuresci in favorulu Franciei) — si întreaga camera Romaniei sunt pentru Franci'a; asié dara Ungari'a si Romanii sunt ambele pentru Franci'a; in fine se intielege, cà noi romanii de d'in coce de Carpati inca amu avutu si vomu avé pururea simpatie càtra Franci'a. Ei bine, noi romanii de d'incoce de Carpati suntemu subarbitriulu despoticu alu guvernulu magiaru; Transilvani'a geme si suspina sub man'a de feru a guvernulu magiaru; cultur'a si desvoltarea nostra natiunale este espusa pericolulu magiarisarei, cu unu cuventu, magiarii sunt adversarii nostri cei [mai periculosi; ei au doveditu-o acèsta crescendó; ba numai acuma, prin legea despre organizarea municipieloru, magiarii ni dicteza morte politica. Aci vine dara întrebarea, cà cum se pote ore, ca Romanii libera, apoi noi romanii asserviti, in fine oprimetorii nostri magiarii sè fimu aliatii Franciei, càtra care ne lega sangele si simpatiele nostre naturali. Sè terminamu: ori cà Napoleonu voiesce a ne sacrificá austro-magiariloru: ori-cà magiarii nu sunt aliatii sinceri ai Franciei si, pote mane, vomu audí, cà Dnii Beust si Andrásy voru fi aliatii Prussiei; ori, in fine, cà magiarii trebuie sè redee autonomi'a Transilvaniei si sè ne multiemesca pre deplinu, — altminte nu scimu esi d'in incurcatura. Atát'a pentru asta data.

Inse pentru a nu lasá pre cetitorii nostri in anxietate, sè credemu, ba sè fimu convinsi, cà Napoleonu si Franci'a nu ne va sacrificá, nu ne va tradá, si sè credemu inca una data, cà magiarii — dacu voru voii sè traiesca — nu voru intardiá a-si face detorintiele, la cari de atâte-a ori i-amu provocatu.

Diferentie essentiali între greco-catolici si între ultramontanii papisti.

Bine sè fimu intielesi d'in capulu locului, adeca sè se scia, cà noi nu cercetamu aici puncte de diferentia d'entre catolicismulu resaritentu si d'entre celu apusenu asié, precum au fostu acele in cei optu sute de ani d'antái ai christianismulu. Nu avemu nimicu a face cu catolicismulu cuprinsu in S. Scriptura si in canonele celoru optu sinode ecumenice, ci noi sentim necesitatea imperativa ca, dacu s'ar' poté si ne-ar' ierá spatiulu, sè ni tragemu sem'a cu de-a-meruntulu cu anticatolicismulu, adeca cu papismulu ultramontanu, reprezentati in dílele nostre éra si prin formidabilele regimentu negru, numitu alu iesutiloru.

Dacu ce cauta articlii de materia strinsu religiosa in unu diurnu politicu? Éca ce cauta, domniloru! DVostra sciti bine, cà natiunea nostra cea daco-romana d'in imperiulu austriacu este numita de mai multu timpu in batjocura „natiune popesca“, ai carei fii adeca, sèu nu sciu carte de locu sèu cà ei sciu numai atát'a, cu cât'a sè se faca popi, ceea ce este forte putiena. Asié vorbescu si asié au vorbitu toti aceia, cari au voitu sè subjuge pre daco-romani si sè domnesca preste ei prin cleru si prin beserica; de aceea au dísu ei totu-de-un'a: „Valachiloru sè li crescemu numai popi si altu nimicu; inse si crescerea aceea sè nu fia crescere de adeverati preuti (presbyteri, sacerdotes), ci numai de popusiori (sacrificuli et popae). Religiunea valachiloru pentru noi este cestiune de politica, de natiunalitate, de statu, de finantia, de ori-ce pre lume, numai cestiune religiosa nu este. Religiunea loru este numai instrumentu in manile nostre. Nimicu nu ni pasa nóe de ce'a ce credu valachii in besericele loru, ci nóe ni pasa numai de ace'a ce credu ei despre noi, apoi ni pasa de pungele si sangele loru. Dara fiindu cà valachii sunt forte prosti, ca tote poporele crescute in sierbitute si in ignorantia, prin urmare ei se uita numai la scortia d'in afara a religiunei; acea scortia de ocamdata sè nu o atingemu, dacu sè influentiamu credintia loru dogmatica, si cu ajutoriulu aces-tei-a sè i desbinamu atatu pre ei între ei, câtu si sè-i instrainamu cu totulu de càtra poporele de acea-si confessiune, pentru-ca nice una data sè nu se mai pota intielege unele cu altele. Mai in scurtu, libertatea consciintiei sè o inlocuimu cu ura si urgia, cu netolerantia si anathema.“

Asié vorbiá si faceáu ultramontanii iesuiti unguii si nemi aici in tier'a nostra; totu-una-data informá ei si mai informeza inca până in diu'a de asta-di pre scaunulu Romei despre „valachi“, in modulu celu mai perfidu d'in lume, de unde apoi urmara atâte attentate criminale a supr'a autonomiei beserice greco catolice.

D'in aceste-a se pote vedé, cà un'a este caus'a de persecutiune d'in partea papistiloru unguri si nemti, si cu totulu alt'a este caus'a urgiei ce vine de la papistii d'in Rom'a. Fondulu inse, sèu adeca scopulu, este totu unulu: subjugarea pe ntru yecii veciloru.

Éca deci, cà cestiunea, care la prim'a vedere s'ar' paré a fi curatu religiosa, tocmai d'in contra este curatu politica-natiunale. D'in mare fericire, in mediu-loculu cumpliteloru nefericiri, strabunii nostri inainte cu 100 si cu 170 de ani, intocmai asié au intielesu acèsta cestiune; deci, dacu s'au si lasatu cu iesuitii in unele transactiuni pre terenulu religiosu, totu-de-un'a au facutu ei acèsta cu scopulu invederatu de a-si salvá natiunea, a salvá poporulu, fara care nu pote existe nice beserica; ér' apoi, ori candu au vedutu, cà papistii iesuiti, cari au umilitu si calcatu in pitore chiaru si catolicismulu apusenu si clerulu sèu de miru, au obrasnicia sè atace consciintiele in sensulu loru, totu-de-un'a li-au datu cu pumnulu in falci, cu singur'a exceptiune de anii 1852 — 1855, in cari ani de absolutismu fiorosu, sustienutu de popime si de soldatesca pre braciele loru, greco catolicii (unitii) romani (si ruteni in

Galiti'a) ajunsera de urgia si de batjocura papistiloru iesuiti, cari pre presbiterii insurati i batjocuriu cu nume de concubinari, era pre arhierii i tieneau de nisce poltroni inoranti, pre cari se i poti portá de nasu dupa placu, ce'a ce in adeveru sa si intemplantu mai alesu in O r a d e a si in L u g o s i u.

Mai tote poporele inchiaira in tempulu nostru cate unu computu cu scaunulu Romei, asiè cum este elu asta-di impresuratu, subjugatu si domniutu de iesuitii cei blastemati si afurisiti de Pap'a Clemente XIV. (Ganganelli). Sunt momentele supreme, in cari poporulu si clerulu romaniloru greco-catolici inca se-si traga sem'a, nu cu Rom'a catolica, ci cu Rom'a iesuitiloru, ca-ci differentia intre acele doue este nemarginitu de mare. Noi, d'in parte-ne, vomu scote d'in teologia dogmatica si d'in dreptulu canonicu, propuse de iesuiti, mai vertosu acele doctrine ale lor, cari nu numai ca sunt adeverate eresuri ca doctrine religioze, ele inse aru si trage consecintiele cele mai funeste pentru poporulu romanescu si pentru totu venitoriulu lui. Asiè, acele eresuri periculoze ale iesuitiloru sunt:

1. Doctrina despre infallibilitatea papei, carea este una adeverata idolatria gretiosa.

2. Doctrina despre celibatu carea, pre langa ce este una eresu cu care se plesnesce in facia doctrina evangeliei, cuprinde in sine-si inca si una mesura politica forte periculoza si tiranica pentru intreaga omenime. Se se lase in voia fia-carui clericu a se casatori (vir unius mulieris), seu a remane holteiu, daca se sente destulu de tare in resistintia sa la legea naturei.

3. Potestatea lumesca a papei, impreunata cu jus gladii, este cu totulu anti-evangelica si anti-christiana, prin urnare cresia.

4. Oprirea christianiloru de la traducerea si citirea bibliei in limba propria, eresu demnu de anatema omenimei intregi.

5. Doctrina despre superioritatea papei preste conciliu (care doctrina nu este totu un'a cu a infallibilitatei), este intru asemenea eresu forte periculosu pentru omenime, care trebe se se correga prin cunoscuta formula categorica de la Basilea: *Concilium est supra papam*.

6. Inquisitiunea carea, de-si plesnesce in facia tota doctrina evangeliei si este unu adeveratu fetu alu Satanei, totu-si se nai pastreza pana in diu'a de asta-di in Rom'a iesuitiloru.

7. Indulgentiele si iubileurile generali, introduse d'in capulu locului numai ca mediu-locu de a castigá cu ele avuife, prin consecintia adeverata simonia. Nu are pap'a dreptu mai mare de a legá si desiegá, decatu lu are ori-care altu arhieru alu beseriei.

8. Doctrina care opresee divortiuulu d'in caus'a adulteriuulu, eresu produsu prin falsificarea teatulu evangeliei si tientitoriu a demoralisá familiile.

9. Dreptulu arogatu pentru pap'a de a face santi, fara concesiunea conciliului, eresu.

10. A dice, ca pap'a de la Rom'a ar' avé primatulu jurisdicciunii preste beseriea intregu ex jure divino, este unu eresu alu iesuitiloru pre carele nu lu potu aperá cu nimicu, decatu numai cu mintiunele cunoscute sub firm'a falsa a lui Isidorus Mercator. Ori-ce societate, prin urnare si beseriea, are trebuintia neapereata de unu presiedinte, era resiedintia si jurisdicciunea aceluia o defige si cercuserie insa-si e clesia. Acést'a este doctrina, carea s'a propusu despre acésta cestiune mai in tote facultatile teologice d'in imperiulu austriacu, d'in Francia si de aiurea, pana in an. 1848; se mai propune inca si asta-di in multe tiere si eclesie catolice.

S'aru mai poté enumerá inca si altele, asta-data inse fia de ajunsu aceste diece puncte de differentia essentiala, pre cari noi le numimu dogmatice, ér' nu numai disciplinare, ca-ci de aceste-a s'aru mai poté iusfra inca pre atatea, in cari differimu essentialmente de Rom'a iesuitiloru.

Se nu ne seduca nimeni cu clausula cea iesuitica, prevaricata mai tardiu in formula professiunii greco-catoliciloru: „et omnia ea, quae sancta mater ecclesia romana credit et profitetur“, ca-ci acésta clausula are unu intielesu forte vagu si elasticu, despre carele beseriea orientala anadolica pre tempulu conciliului de la Florentia nu a voitu se scia nimicu. Bine se luamu a minte, ca papistii cu acea clausula perfida voiescu se ne arunce in catusiele conciliului tridentinu, ale carui mai multe decisiuni le tienu pana in diu'a de asta-di in secretu, pentu-ca nu au curagiulu ca se esa cu ele la lumina. Intru asemene voiescu se ne supuna incetulu cu incetulu si la decisiunile misterioze,

cari se impartiescu capelaniloru papei, adeca bietiloru episcopi, pre sub ascunsu, pre d'in dosu, pentu-ca fiii beseriei se nu afle nimicu de acelea. Eca, pentu-ce se tenu ei de sinode si congrese greco-catolice; eca, pentu-ce se commitu si prostie de acelea, de cari au commisu dd. commissari tramisi de iesuiti la sinodulu electoralu d'in Blasiu in an. 1868. Deci, se stamu cu totii in ajutorulu bietului cleru si episcopi, pentu ca se se pota descureá d'in fasiile si latiurile, in cari au datu de la 1852 incoce.

Mi va dice cine-va: De ce folosu tote aceste, daca mane-poimane se va prochiamá infallibilitatea papei si daca insu-si monarculu se va supune si va adopta erezulu acelu-a, dupa-ce Maiest. Sa, prin art. II. alu concordatului d'in 23 sept. 1855, a renunciata la *Jus placeti regii*?

Ce ni pasa noe de tote aceste-a si de totu abusuulu ce au facutu arhierii nostri intre anii 1852—55 de drepturile sacre si neprescriptibili ale beseriei nostre? A intrebatu cine-va pre sinodu si pre poporu? Ori ca s'au dusu era-si numai unii si alții, ca nisce berbeci, la macelaria? Nihil de nobis sine nobis! — Nimene nu se pote face Domnu preste consecintiele nostre, afara numai de celu atotu-potinte. Ori se va prochiamá infallibilitatea papei ori nu, noi ne vomu folosi de cea mai de aproape ocaziune si vomu cere curatrea professiunii de credintia, ca si a disciplinei, a jurisdicciunii si chiaru a ritului, de tote falsificările si interpolările clandestine. Voimu se avemu una beserie in adeveru autonoma, ér' nu papusaria. Nu vomu mai suferi nice unu feliu de jurisdicciune straina in afacerile nostre ecclesiastice si scolastice. Eclesia greco-catolica a fostu predestinata de fundatorii ei, ca se fia eclesia autonoma si totu unadata nationala per excellentiam. Dica oricine cate va voif despre dinsa, ea a facutu pana acel forte mari scribitie natiunii nostre; ca si a implinitu acésta sublime missiune in mania totoruru calamitatiloru, cu cari avu a se luptá, pre atata pre catu i ajunsera poterile sale. Ea se pote asta-di ferici ca, pre terenulu culturai natiunali, rola sa fi luata pre intreutu de cãtra eclesia orientala romanescu, care nu a voitu a se uní in nimicu cu Rom'a vechia. Inse eclesia greco-catolica are se remana si pre viitoriu in adeveru autonoma, independenta si nationala; fara aceste atribute essentiali, ea nu are ratiunea de a fi.

De se va prochiamá infallibilitatea, noi o vomu respinge, vomu intrecurmá orice comunicatiune confesiunale cu toti aceia, pre cari i vomu vedéca diuti in acelu eresu; ne vomu retrage in eclesia nostra si vomu acceptá timpulu penitentiei celoru rateciti.

Pana a nu inchiaia aceste espectoratiuni purcese d'in zelu curatu, si religiosu si natiunali, nu ne potemu conteni, ca se nu reflectamu la acele mustraru, infruntari si chiaru invective sarcastice, cu cari confesiunea si eclesia gr. cat. s'a intempinat mai de curendu de cãtra unii confrati gr. resariteni, de cate ori vedeau ei, in ce lupta grea se afla romanii gr. cat. cu beseriea lor. Pre unii ca acei-a pare ca-i audi dicundu: multumimu tfe, Domne, ca noi nu suntemu ca acesti-a!

Stati, domniloru, nu prea grabiti, ca-ci noi mai avemu unu computu celu pucinu pre atata de mare si pre atata de fatale cu eclesia d'in Rom'a noua (anatolica), pre catu este acelu a, in care ne aflamu cu iesuitii. Nu uitati, domniloru, nice pre unu minutu, ca iesuitii sunt una banda multu mai tinera decatu fanariotii, si ca cei-a invetiasera multime de dracie de la acesti-a. En, se nu fia fostu frica de saraceni si se nu fia venitu mai tardiu turoii in Constantinopole, au nu ar' fi vedutu lumina totu acele-a incercari ale calugariloru greci de a fundá monarchia popesca universale, cari s'au vedutu si in apusu? Ce diferentia afla, de exemplu, dlu Eliade intre papismulu d'in Rom'a noua si intre celu d'in Rom'a vechia? Asiè se tracteaza epocile cele mari istorice ca de claca? — Asiè se scrie istoria ecclesiastica? Asiè se ametiescu capetele romaniloru cu astu-feliu de frase poetice? Inse destulu pentru asta data.

Unu teologu de Blasiu d'in dilele vechie.

* Christianismulu si Catholicismulu, de J. Heliade R., Bucuresci, 1870, formatu 16°, pag. 80. Atata e tota istoria ecclesiastica a Dlu Eliadu? Di-i orbu, ca se nu ti dica elu tfe ceuru. — Altii sunt judecatorii competenti intre aceste doue beserice, ér' acei-a nu se afla de locu pre la noi.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 27 iuliu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Paulu Jambor. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Iul. Andrassy, Balt. Horvath, Stef. Gorove si Ios. Szlavvy.

Dupa ceremonialulu indatenatu, Georgiu Ivacs kovics interpeleza pre ministrulu internelu, daca are cunoscintia, ca autoritatea comunale d'in Bud'a a opritu pre proprietarii de pre teritoriulu cetatii Bud'a, d'a sepa petre de edificatu in pamenturile loru private. — Se va comunicá ministrulu concerniate.

Ministrulu presiedinte, c. Iul. Andrassy, invita camer'a a tiené mane (28 iul) una siedintia secreta pentu ca se discuta modulu inchiairii sesiunii. — Se decide.

Urméza la ordenea dilei raportulu comis. petitiunarie. Petitiunile induse in registrele 16, 17 si 18 se voru transpune ministriloru respectivi. 10 petitiuni despre abrogarea legi de incompatibilitate se voru transpune ministrulu de interne. — Dupa deliberarea registrului 21 alu petitiuniloru, camer'a adopta raportulu comisiunii pentru biblioteca camerei, votandu sum'a lunaria de 500 fl. pentru intregirea numitei bibliotece.

Siedintia se inchiaia la 1¹/₂ ora d. m.

Siedintia de la 28 iuliu.

Innaintea de siedintia publica de asta-di, s'a tienutu una siedintia secreta, in carea presiedintele a dechiaratu, ca guvernulu nu pote fi lipsitu in acestu momentu de consiliulu camerei, dreptu-ce sesiunea presinta se va inchiaia pro forma, inse indata dupa acea se va deschide cea noua prin unu rescriptu regescu. Contra acestei comunicatiuni a presiedintelui nu s'a radicatu nici una voce. In urm'a acestoru-a, ministrulu presiedinte a anunciatu, ca primulu obiectu, cu care va avé a se ocupa legelativ'a in sesiunea cea noua, va fi unu proiectu de lege despre votarea unii creditu de 5 milioane fl., necesari pentru conchiamarea si instruirea Landwehr-ului, care, estu-tempu se va conchiamá innaintea de lun'a lui noemvre. — Cu acést'a s'a inchiaiatu siedintia secreta.

Siedintia publica.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Petru Mihályi. Pre bancele ministeriali: c. Iul. Andrassy, Ios. Szlavvy, Balt. Horvath, Stef. Gorove, bar. Ios. Eötvös si Col. Bedekovics.

Dupa ceremonialulu indatenatu, Iul. Kautz, relateza, d'in partea comis. financiare, in privintia creditului suplementariu alu ministrulu cultorulu; comisiunea a elaboratu unu nou proiectu de lege, care se tramite la sectiuni.

Ministrulu presiedinte, c. Iuliu Andrassy, respondendu la interpelatiunea deputatului Colom. Tisza facuta in privintia conditei, ce voiesce a o observá guvernulu facia de resbelulu eruptu intre Francia si Prusia, dechiaru ca, in 20 iuliu, diu'a notificării oficiale a resbelului, ministeriulu comunu alu esternelu a emis unu cerculariu cãtra tote cabinetele europene, in care s'a proclamatu neutralitatea Austro-Ungariei si carea s'a si notificatu cabinetelu respective; numitulu cerculariu a dechiaratu totodata si ace'a, ca acésta conduita neutrale nu absolve pre guvernulu d'a luá desputatiunile necesarie pentru siguritatea monarciei. Sum de opiniuner, continua oratorele, ca guvernulu nu ar' coresponde intereselu monarciei si n'ar' intimpiná aprobarea monarciei, daca, intro impregiurările de asta-di, ar' dá neutralitati una forma, carea ar' indreptati pre vre-una potere a privi in ea una provocare. (Aprobare viua si generale.) De alta parte me sentiu detoriu a dechiará ca, dupa opiniunea mea, guvernulu chiaru asiè de putienu ar' coresponde chiamarii si detorintei sale pcecum si acceptariloru si interceselu monarciei candu, manecandu d'in punctulu de vedere, ca mesurile lui de aperare ar' suscita susceptibilitatea vre-unei poteri, ar' privi neactivu si nepregatitu la chancelu resbelului. (Aprobare.)

Calea cea drepta jace in mediu-locu. — Detorintia guvernului este d'a tiené totu-de-un'a innaintea ochiloru conditionile neutralitati, inse totodata se se ingrigesca, ca securitatea si nedependentia monarciei se nu pota fi surprinse prin intemplantulu resbelului. (Aprobare.) Elu are d'a se ingrigi, ca acésta securitate si interese ale monarciei se nu depinda de la bunetatea nimeni-a, ci numai de la poterea monarciei. (Aprobare.)

Dupa acea oratorele dechiaru, ca monarcia nu voiesce se-si récascige in Germania pusetiunea, ce a avutu innaintea de 1866. (Aprobare generale.)

Cu privire la interpelatiunea deputatului Ios. Madarasz si a consociloru lui de principie, oratorele spune, ca la partea prima a interpelatiunii despre pusetiunea guvernului in cestiunea neutralitati, a respunsu degiá prin responsulu datu la interpelatiunea deputatului Tisza; cu privire la intrebarea, daca guvernulu este capabilu a sustiené cea mai perfecta neutralitate in

rebelului d'ntre Franci'a si Prussi'a, oratorele declara, ca la acesta intrebare nu poate raspunde asta-di nime in Europ'a. — Interpelantii sunt multumiti cu raspunsurile ministrului presedinte, cari se iau spre sciinta.

Dupa aceea ministrul presedinte pune pre biroului camerei doue proiecte de legi, d'ntre cari unul se referese la acordarea unui creditu suplementariu de 5 milioane pentru intregirea inarmarii defectuose a armatei pentru apărarea țerei, era alu doile-a cere indemnitatea camerei, ca ministeriul se pota conchiamă la servitiul activu pre recrutele votate pentru an. 1870, innainte de luna lui octomvre a. c.

Ambe proiectele de legi se voru tipari si pune in desbaterea camerei in sedinti'a cea mai de aproape.

Dupa aceea se cetece a trei-a ora si primesce definitiv proiectulu de lege despre creditulu suplementariu alu ministrului interneloru. — Se tramite camerei magistrilor.

Sedinti'a se inchiaia la 12¹/₂ ore m.

Teatru romanu in Aradu

Subscriberulu comitetu grabesce a aduce la cunoscinti'a onoratului publicu romanu : ca renumitul artistu d'in Romani'a libera, — dlu Mateiu Milo, acompaniatu de societatea sa teatrala, compusa d'intr'unu personalu de 16 membri, au sositu in Aradu asta-di, — si va esecuta mai multe piese d'in repertoriulu seu curatu nationalu

De acea, onor. publicu este poftitu a concurge prin cunoscutul zelu nationalu la spriginirea salutariei intreprinderi a braviloru nostri confrati, in interesulu culturalei nationali.

Program'a reprezentatiuniloru se va comunica numai decatu prin unu anunciu anumitu, in modulu celu mai estinsu.

Aradu, 28. iuliu 1870.

Comitetulu spriginitoriu.

Discursulu deputat. E. B. Stanescu

(tenuu in sedinti'a de la 14 iul. a camerei Ung.)

(Fine.) *

„Sè presupunemu — continua Dlu Eötvös [in opulu seu — ca amu ajunsu tote câte dorescu spriginitorii cei mai infocati ai centralisatiunei : una legislatiune, a carei-a majoritate are putere illimitata a supr'a afaceriloru publice a le țerei; una administratiune organizata dupa principiile cele mai severe a le centralisatiunei; apoi ca majoritatea legislatiunei (intielege parti'a drepta — observa oratorulu) este inspirata de supremati'a nationalitatii magiare (precum si este! — observa orat.), si ca administratiunea intrebuintieza tota puterea, de carea ea dispune prin organismulu celei mai perfecte centralisatiuni, spre acestu scopu, adeca pentru astienerea suprematiei magiare (precum se si intempla — observa oratorulu) : si ore ce amu cascigatu? (Strigari: se audimu!) Amu cascigatu atata ca, impede candu miscamentulu liberu alu nationalitatiloru in comunesi in comitate, vomu amuti vocile, cari inspira unoru-a atatafrica; amu cascigatu atata ca, (vorbescu mai vertosu Dlu Eötvös, ministru alu culteloru si instructiunei publice, chiamandu-i atentiunea la inse-si cuvintele sale proprie si la institutiunea sa de scole comune — observa oratorulu), — guvernulu va concentra in mana sa educatiunea publica, o va intrebuintia ca instrumentu pentru propagarea limbei noastre (Sic!), inse cum ca cele-l-alte nationalitati d'in țiera se-si perda consciinti'a loru nationale si se nu se insulfiesca pentru nationalitatea loru (!): acesta nu o vomu potè efectui, precum nu o-au potutu nece altii, cari s'au servitu de asemeni mediuloce contr'a nationalitatii magiare.“ Dlu Eötvös adauge catra aceste, la pag. 136, urmatoriele : „Potemu fi convinsi ca, intre asemeni impregiurari, puterea, de carea va dispune guvernulu conformu organismulu celei mai perfecte administratiuni, va fi insufficiente pentru apărarea statului.“

Tote aceste sunt, On. Cam., adevèruri necontestabile.

In fine, la pagin'a 138, scriitoriulu Eötvös si-refuta insu-si cuventarea ce o tienu ca ministru, cu urmatoriele : „Ide'a nationalitatii (rogu pre on. drepta se me asculte si mai vertosu pre acei membri ai ei, cari au desbatutu acestu proiectu de lege d'in punctu de vedere nationalu), dupa natura sa, nu este una idea revolucionaria;“ apoi „una administratiune vexatoria produce mai multa antipatia decatu chiaru si despotismulu celu mai mare“ — si : „Mantienerea statului nostru nu pericliteza nationalitatele particulare, ba este cea mai sigura garantia a desvoltareii loru; ce'a ce a parutu a fi periculosu va fi garantia viitoriului nostru, si pedecela contr'a caroru-a luptamu se voru intorce contr'a inimiciloru existintiei statului nostru cari, spre a le invinge, voru senti' ace'a-si dificultate ce o sentimu noi.“

Conformu acestoru-a, mi-ieu libertatea a intrebă, ca, in urma vederiloru memorate, desvoltate de unu membru meritatu alu guvernului, spriginu va on. drepta si on. guvernulu si mai departe motivarea acestuiu proiectu de lege, ca adeca estinderea sterei de dreptu a comitelui supremu se incuviintieza numai pentru multumirea nationalitatiloru, in intiesulu art. de lege XLIV. d'in 1868? Acesta este ore caus'a pentru carea se restringe autonomia, se statoresce influenti'a comitelui supremu, se introduce votulu virilu si capacitatea alegerei se face atornatoria de la capacitatea scripto-grafica? Aceste sunt ore motivele cari au condusu pre guvernulu si pre partitul seu ca se multumiesca pretensiunile juste ale nationalitatiloru prin unu asemeu proiectu de lege? Se scie, ca jobagi'a s'a stersu numai in 1848, si ca jobagii, siliti fiindu atunci de a lucră, n'au potutu amblă la scola si, prin urmare, n'au potutu se invetie a scrie si a ceti. — Asta-di se fia ei ore d'in acesta cauza despoiatu de dreptulu de alegere? Acestu proiectu de lege, statorindu-se otatea de 24 ani si pentru alegatorii d'in comitate, nu se referese la generatiunea noua, ca-ci numai 22 ani au trecut de la 1848 incoce, ci se referese la poporulu țieranu de d'inainte de 1848, care dara, d'in caus'a memorata, de comunu nu scie scrie si ceti, si asié este eschisu d'in comitetele cottense atatu d'in lips'a averii catu si d'in a culturalei, la ce inse nu elu este de vina ci impregiurările. — Una asemeu lege ar' fi retroactiva. Intrebu, cum voru fi multumite pretensiunile nationalitatiloru cu acestu proiectu de lege, candu bar. Eötvös a doveditu in opulu seu, ca aceste pretensiuni nu potu fi multumite decatu prin libertate si autonomia, a caroru-a base este reprezentanti'a democratica carea, daca iubimu intr'adeveru reformele, trebuie se fia introdusa prin sufragiulu universalu, dupa esemplulu stateloru civilisate. Da, domniloru, escontarea nationalitatiloru depinde de la autonomia deplina, de la sufragiulu universalu, in scurtu, de la miscamentulu liberu; in acestu modu, nationalitatele inca aru potè intră in comitete dupa proportiune si nu aru fi eschise prin conditiuni de avere si capacitate scripto lega. Au dora principiulu egalitatii individuali, si cetatienesci nu este comunu, asié ca libertatea nu suferè consideratiuni speciali?

Sè nascundemu mătia in sacu : guvernulu si parti'a drepta, voindu a raspunde mai multoru oratori d'in stanga, a declarat cu sinceritate, ca nu art. de lege 44 d'in 1868, si nu escontarea pretensiuniloru nationalitatiloru au condusu pre guvernulu la elaborarea acestuiu proiectu de lege, ci chiaru oprimerea acestoru-a. A nume d. deput. Iosifu Bánó dise ca, afara de judii de tabla, numai aceia combatu acestu proiectu de lege, cari voiescu a află in comitate punctulu lui Arimede, pentru a nimici existenti'a Ungariei si pentru a-i resturnă institutiunea. De unde acesta suspiciunare? Iuliu Benedek s'a provocatu la una fractiune de partita, carea si-cerca viitoriulu nu in Ungari'a ci in afara. Sum convinsu ca Dlu Benedek nu a cugetatu la Americ'a! Mai incolo, totu dinsulu a afirmatu, ca numai atunci n'ar' spriginu proiectulu de lege candu, fara deosebire de religiune si nationalitate, nu s'ar' află nimone in acesta patria, care se voiesca a atacă integritatea statului magiaru, precum demustra evinimintele de la 1848—49 in Transilvania unde, daca nu se va aplică acestu proiectu de lege, inimicii uniunei Transilvaniei cu Ungariei voru revoltă era-si. Dlu deputatu Vincentiu L. a t i n o v i t s dise Dlu dep. Alesandru Mocioni, ca acestu-a nu are dreptulu d'a vorbi ca deputatu alu natiunei romane, ci numai ca deputatu alu natiunei magiare, carea nu concede ca una alta nationalitate se prevaleze.

Ei bine, daca Dlu Paulu Rajner, ministru de interne, marturisesce in discursulu seu pronunciatu intru apărarea proiectului seu de lege, ca institutiunea de comiti supremi, asié precum este determinata in proiectulu de lege, nu are altu scopu decatu esecutarea seu realizarea art. de lege XLIV d'in 1868, apoi eu nu potu intielege pre acesti oratori ai majoritatii, cari insi-si demintiescu pre dlu ministru prin vorbirile loru; inse vediendu, ca acesti oratori ai partitului guvernamentalu au fostu aprobati prin esclamatiuni si urări entusiastice si prin intrerumperi, cari mentiau Bucurecii, trebuie se credu, ca acesti oratori au esprimitu nu numai convingerea loru, ci a intregu partitului guvernamentalu, una convingere, pre carea Dlu ministru nu o-a esprimitu cu sinceritate.

Sè lasamu, domniloru, incriminatiunile; se lasamu politica provocatoria; se fimu cu iubire catra patria comuna si cu incredere reciproca unii catra altii; se nu impingemu nationalitatele pre tenerulu periculosu, unde se fia constrinse a esclamă : „Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo;“ primiti, domniloru, d'in preuna cu dlu ministrulu Eötvös, ca punctu de manecare urmatoriele cuvinte framose d'in opulu scriitoriului Eötvös, intitulatu c e s t i u n e a n a t i u n a l e : „Precum in trecutu, asié si in viitoru, numai una sorte astepta pre poporele d'in acesta patria; libertatea si slav'ia loru va fi comune;“ apoi : „In traterea cestiuniloru, cari esercita una impressiune profunda in anitele particulariloru, se fimu cu precautiune si se vorbimu cu ecuitate chiaru si despre acele pareri ale adversariloru nostri, cari noé ni-

se paru a fi prejudetio“; in fine : „Considerandu, ca nationalitatea, ca-si religiunea, este una cauza a animei si prin urmare, se tiene de lucrurile, cari nu potu fi decise prin votulu imperativu alu majoritatii, ci numai prin contielegere reciproca : apoi pre calea, carea o urmamu, nu vomu potè ajunge scopulu.“

Eca modulu, cum trebuie, domniloru, se ni dămu man'a cu incredere pentru a resolve cestiunile sociali si politice ale acestei țiere, pentru ca asié țier'a si poporele ei se fia fericite.

Dupa aceste, declaru resolutu, ca eu n'asiu potè primi acestu proiectu de lege, care precatu este de defectuosu in partea sa juridica, pre atatu este de contrariu, d'in punctu de vedere politicu, institutiunei nostre, si care, necum se satisfac pretensiunile nostre nationali, ci, d'in contra, le vatama in cea mai mare mesura, — declaru dara, ca eu n'asiu potè primi acestu proiectu de lege nece chiaru atunci, candu pre fotoliurile de purpura aru siedè ministeriulu lui Hodosiu-Mileticiu.

Lapsiulu-ung., 23 iuliu 1870.

Domnule Redactoru!

In Nrul. 52—384. alu pretiutului diariu „Federatione“ s'a fostu publicatu Invitarea de prenumeratiune la Tabellele de parete scolastice cu tipuri colorite, si Indreptariu pentru intrebuintiarea acelor Tabelu.

Terminulu pentru tramitarea baniloru de prenumeratiune s'a fostu pusu pre 15 iuliu a. c.; dupa-ce inse pana la acestu terminu nu s'au insinuat atati-a prenumeranti, ca se se pota incepe lucrulu si, dupa-ce d'in mai multe parti mi s'a facutu intrebarea, ca tipari-se-voru numitele tablele si pre candu voru fi gat'a? Cu tota onorea vinu a face cunoscutu celoru interesati, ca cei cari voiescu a avè aceste tablele se grabesca numai cu tramitarea baniloru de prenumeratiune, catu s'ar potè mai iute, pentru ca cu catu se voru tramite mai de graba banii de prenumeratiune, cu atatu voru potè esè mai curendu si Tabellele la lumina.)*

D. Varna.

VARIETATI.

*(Austro-Ungaria in periclu.) Presedintele camerei, D. Somsich, provoca pre toti deputatii cari s'au departatu fara concediu, ca se se rentorca fara amèuare la Pest'a, ca-ci Majestatea sa voiesce a inchide acesta sesiune a camerei Ungariei si a deschide numai decatu urmatori'a sesiune. Presedintele camerei provoca totodata pre deputatii presenti, ca se nu parascesca capital'a ca-ci, inainte de inchiderea sesiunei de facia, camer'a va fi chiamata a decide unele cestiuni urgente. — A inchide si a deschide era-si, precum ni se spune, intr'alta di — sesiunea camerei Ungariei, este una formalitate cu greu de espicatu. De altminteru, cine pote se cunosca intentiunile inalte ale guvernului magiaru? Se lasamu dara cele nepricepute si se mentiunamu cele pricepute. Dlu Andrassy sosi dara d'in Viena confusu, descragiatu, tupilitu, ingrigitu; de siguru, ca sentiesce ce-va, de unde? de unde nu? Dsa o va scè mai bine. Destulu, ca camer'a Ungariei va tienè asta-di una sedinti'a secreta, in carea guvernulu are a comunica lucruri mari, terribile. Se vorbesce, ca guvernulu va cere bani, milita, etc, pentru confruntarea si bravairea pericului. Ddieu se ni ajute si noé, si totoruru, cari se voru luptă pentru nationalitate, libertate, egalitate si fratietate; tiraniele trebuie se cada inainte vointiei poporeloru. Or'a a doue-spre-dieca bate. Contielegere si armonia, si apoi n'avemu ce se ne tememu de nimica. Romanii d'in Austro-Ungaria inca voru avè unu mare rol in lupt'a pentru libertate si esistencia nationale.

*(Unu magiaru infallibilistu d'in Satu-Mare) tramise imperatului Napoleonu in limb'a magiara, in 23 l. c., urmatoriu telegramu : Sè nu cutezi la revocă d'in Rom'a soldatii, pre cari i-ai tramisu acolo pentru apărarea Santiei sale Pap'a, ca-ci D. diu ti-ar' resbună acesta fapta intr'unu modu infricosiatu. — Bietulu omu si-a perditu mintea. Dar' pentru ce nu merge a Rom'a ca se apere elu pre Santia sa Pap'a, in loculu soldatiloru francezi? Este lesne a stă in Satu-Mare si a pretinde ca francezii se apere pre pap'a.

*(Diuar. mag. „Hon“) spune in nr. seu de la 29 iul., ca generalulu rusescu Kotzebue a fostu in Bucurecii, unde a conferatu cu principele Carolu. Se intielege ca asemeu sciri numai diariile ung. le scin inventă.

*) Cele-l-alte diuarie romane inca sunt rogate a reproduce acesta inscientiare in pretiutele loru colone. Tragemu si noi de nou atentiunea venerab. consistorie si a totoruru senatelor scolastice romane a supr'a numiteloru Tabelle de parete, cari lipescu pana acuma in scolele nostre populare si cari sunt inevitabile pentru unu resultatu mai rapede si mai siguru in instructiunea elementare.

Red.

*) Vedi Nr. 67, 68 si 69 ai „Feder.“

Sciri electrice.

Carlo vitiu, 27. iul. In sedintiele congresului serbescu se continua desbaterile despre dotatiunea clerului. Comisiunile au relatatu asta-di in privinta statutului provisoriu pentru adunările diecesane; comitetulu scolaru si-a presintatu elaboratulu despre tote scolele serbesci; raportulu d'antâiu se va discute in sesiunea acést'a. Dupa ace'a s'a decisu a se substerne gravaminu ministeriului culteloru contr'a procederei ilegale a inspectorelui scolaru d'in cottulu Torontalu, Menyey. Congresulu are de cugetu a se prolungi in 4. aug. si d'in acésta cauza tiene sedinte inainte si dupa média-di.

Viena, 27. iul. Negotiulu de 12 milioane s'a ratificatu. Se ascepta disolverea reuniunei pentru cultivarea lucratoriloru. Klaczko a plecatu la Parisu. Faimelile despre formarea unei lige de pace austriace-italiane-anglese nu sunt nefundate. Diuar. „Tagblatt“ spune că guvernulu papalu formeza unu castru la Viterbo. Admiralulu francesu Bouet a năimitu tote vaporele de transportu a le societății transatlantice pentru transportarea trupeloru la marea ostica. Colonele francese innainteza de ieri cătra Pfalz-ulu renanu.

Berolinu, 27. iul. (D'in funte prusescu.) Ieri s'a intemplatu, la podulu Rheinheim, una lupta mica între ulanii si pionerii prusesci, si venatorii bavaresi de una parte, si între infanteri'a franceza de alta parte; acésta d'in urma fî respinsa inderetru, lasandu dupa sine unu mortu; d'in partea prusesca s'au ranitu duoi fetiori.

Berolinu, 27. iul. Raporturile prusesci confirma scirea respandita d'in Parisu, despre explorarea prusesca contr'a Hagenau-lui. Parul'a exploratoria, condusa de siefulu statului majoru württembergianu, Zeppelin, a constatu d'in trei oficiieri si patru dragoni cari, dupa ce s'au fostu ajunsu scopulu, fure nimiciti de husarii francesi; numai Zeppelin singuru s'a reintorsu.

Trier, 27. iul. (D'in funte prusescu.) Francesii vatema neintreruptu neutralitatea Luxemburgului. D'in castrulu dela Sierk au venitu ieri 100 francesi in satulu Schlengen d'in Luxemburgu, intonandu Marseillaise-a.

Parisu, 27. iul. Despartiemintele de la Renulu inferioru si superioru sunt declarate in stare de resbelu. Class'a de etate d'in 1869, carea consiste d'in 90,000 fetiori, e conchiamata la servitiulu activu.

Pra'g'a 28. iul. Navigatiunea pre Elb'a, de la Dresd'a până la Hamburgu, este intrerupta cu totulu.

Berolinu, 27. iul. Intentiunea de neutralitate a Danimarcei nu prè afla crediementu aici. Pre aici se crede, sà guvernulu danesu, va cantà cu totulu pre alte corde, indata ce flot'a franceza se va ivi in marea de ostu.

Parisu, 28. iul. Foi'a oficiale de asta-di publica una scisore a imperatului cătra comandantii gardei nationale d'in departementulu Seinei, prin care si-exprime increderea sa ce o are in gard'a nationale si spera, că plecandu elu la armata, in Parisu se va sustiené totu aceea-si ordine.

Florenti'a, 28. iul. Se asigura, că tractatulu austriacu-francesu-italianu este degià gat'a. — Lamarmora se duce in cortelulu principalu francesu. Baniu italiani de chari'a nu se primescu d'incolo de graniia romana.

Londra, 28. iul. Siete năi francese pancerate trecura a-lalta-ieri prin canalu cu piloti de marea de ostu. Sè d'fice, că voru urmă inca trei-dieci vapore cu transporturi de trupe.

Viena, 28. iul. Tote diurnalele vorbescu

despre inarmarea Italiei. „N. Fr. Presse“ d'ce: aliantia franceza-italiana este degià fapta implinita. Itali'a primesce aperarea statului papalu. Se vorbesce de schimbarea ministeriului si de disolverea camerei. „Presse“ anuncia d'in Verona, că guvernulu italianu a ordonatu 10,000 cai si 1500 mule pentru artileria. Pre lini'a Turinu-Susa s'a sistatu ori-ce alta comunicatiune d'in caus'a, că se incepe transportarea trupeloru cătra Franci'a. La casu candu Franci'a ar' suferi vre-o perdere, Itali'a are sè i dèe 150,000 fetiori, éra Franci'a i-garanteza 100 milioane franci. Este verosimilu, că Ciadini va intrá in ministeriu. Angli'a facu aici intrebarea, daca Austri'a este resoluta a intreveni,

in casu de lipsa, d'impreuna cu ea pentru neutralitatea Belgiului, garantata prin conventiuni.

Bursa de Viena de la 29. iuliu. 1870.

5% metall.	51.—	Londra	130.50
Imprum. nat.	59.50	Argintu	131.50
Sorti d'in 1860	87.—	Galbenu	6.16
Act. de banca	647.—	Napoleon'd'or	10.81
Act. inst. cred.	211.—		

Proprietariu si editoriu **ALESANDRU ROMANU**
Redactoru respund. interim. **IONU PORUTIU.**

Feriti-ve de speculanti amagitori!

Intre multele aneuri, mai alesu cele de orologie, sunt unele prea pompose si compuse cu intentiunea de a prinde in cursu pro locutorii de la tierra (provinciali). Ori si cine dar intru interesulu s'au propriu feresca-se de a cumperá orologiele pentru cari vendiatoriulu nu pote da garantia d'ajunsi. Orologiile cumperate de la mine se potu totdeauna si dupa placu au a mi-se retrunsi, su a se schimbá cu altele, una dovada acést'a de cea mai esacta soliditate.

MINUNILE DILELORU NOSTRE

sunt orologiile preabine regulate, cari se vendu cu reversale de garantia; acelle se vendu, precum se pote vedé mai la vale, cu pretiuri forte mica, numai ca trecerea ora se fia mai mare. Deci, alimene sè nu scape ocaziunea binevenita de a se provedé cu unu esemene obiectu atitu de trebinciosu pentru fie-see carea casa.

Pentru tote orologiile se garanteza.

- 1 orologiu frumosu cu capula de bronzu si cadranulu emailatu fl. 1.40
- 1 cu cadranulu de porcelana emailata fl. 1.80
- 1 „ „ cu sunaria (care bate) fl. 2.80

Ori care d'in aceste, impreunate cu desceptatore, 20 cr. mai multu.

- 1 orologiu, formatu mare, frumosu lucratu, cu cadranu de porcelana fl. 2.80 pana la fl. 8.20
- 1 acelu-si, preabinu ornatu, cu desceptatore fl. 8.90, 4.50
- 1 orologiu cu pictura fina pre partea anteriora, cadrele aurite s'au cu gravure de arte elvetica, totu cu desceptatoriu, unulu fl. 5, 6, 7, 8.
- Orologie de salubru d'in bronzu cu recipientu si postamentu, unulu fl. 2—2.80
- 1 orol. mare auritu fl. 12.—
- 1 orologiu ang'ezescu de caloritiu, cu descept. carelu nu te lasa a dormi, cu teca fl. 3.20—4.50
- Orologie elvetiane de pusunariu, bine regulate, cu garantia pre doi anii, forma preafumosa, d'impr. cu fl. 6.
- catena de auru-nou fl. 4.50

Orologie anglice de pusunariu

cu machina de nicolu s'au de precisiunea, garantia pre 5 anii, aceste sunt cele mai sigure orologie fabricate pana acum.

- 1 Cronometru Cilindricu fl. 9.50
- 2 auritu prin focu fl. 10.50
- 2 ancora cu sticla de cristalu fl. 11.—
- 1 „ „ cu capula duplica, savoneta fl. 13.50
- 1 „ „ acelu-si auritu fl. 14.50
- 2 Remontoria (fara chiaus) fl. 10.50
- 1 de celia mai fina fl. 14.—
- 1 ancora de celia mai noue, cu sticla de cristalu duplica, catu se pote fl. 10.50
- 1 vedé constructiunea fara a se deschide orologiu fl. 13.50
- 1 acesu-si, ancora mai fina fl. 13.50
- Orologie pentru domne, fine si elegante fl. 12, 15, 18

Totu felulu de orologie vechie, si cele ce aici nu sunt insirate, se vendu mai effinu decatu ori unde aiurea. Unu orologiu de sore bine regulatu, cu **compasu**, in formatu de pusunariu, si dupa carele se potu regulá tote orologiile mecanice, costa numai **25 cr.**— Se afla de vendiare numai la subsemnatulu.

Tote marfurile cari nu voru conveni O. D. cumperatori au se voru reprimi au se voru schimbá cu altele, ceea ce dovedesce soliditatea cea mai esacta.

Ornamente effine pentru domne si domni

Ornamentele d'in metalu nou (**auru nou**) facu de prisosu pre cele genuine pentru că aceste noue fabricatiuni neci in coloru neci in forma (fagon) nu cedu coloru genuine, apoi este de insemnatu că nu costa neci a patra parte d'in pretulu ce se dá numai pentru forma (fagonulu) coloru genuine, deci urmeza de sine că se pote mai adese ori cumperá ceea ce este mai nou si mai modernu. Iusu-si cumperatoriulu pote fi amagitu cu acestea, atitu sunt de bine limitate.

Celle mai noue ornamente

dupa forma cea mai moderna fabricate d'in auru nou, carele pastreza coloru auria si prin urmare semena de mitune cu ornamentele genuine, cu pietre imitate s'au cu emailu dupa cum cere fagonulu.

- Brosie** (ace) fine 1 buc. 40, 60, 80 cr. fl. 1. profino 1 „ 1 fl. 50, 1.80, 2—2.50.
- Cercei**, fini, 1 parch. 50, 80 cr. fl. 1. profino fl. 1.50, 2, 2.50.
- Garniture intrege, ace, si cercei** 80 cr. fl. 1.20, 1.60, preabinu lucratu fl. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.
- Bragiete**, fine, 1 buc. 50, 80 cr. fl. 1. profino fl. 1.50, 2, 3, 3.50.
- Coliere preafumose**, 1 buc. 90 cr. fl. 1.20 pana 1.50.
- Medaliune**, fine, 20, 40, 60 cr. profino 80 cr. fl. 1, 1.50.
- Inelle preafumose**, cu esobite pietre imitate, 1 buc. 30, 40, 50, 60, 80 cr. fl. 1.
- Catene de orologie** pentru domni, scurte 50, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2.
- Catene de gramadi**, fine, fagon venetianu fl. 1.40, 1.80, 2.
- Ace** pentru domni 20, 40, 60, 80 cr.
- Bumbi la camesia** 1 buc. 10, 15, 20, 30 cr.
- Bumbi la maneece** 1 par. 20, 30, 40, 60, 80 cr.
- Bumbi la gulceru**, 5 si 10 cr.
- Garniture intrege, bumbi la camesia si maneece**, 50, 80 cr. fl. 1, 1.50.
- 1 legatura de atornatori de orologie 60, 80 cr. fl. 1.
- Inelle de auru genuinu** cu pietre fl. 1, 50 cr, 2 fl. 2 fl. 30 cr.
- Catene de argentu**, de 13 probe, aurite prin focu, scurte, fl. 3.50, 4.
- Catene lungi** la ghu, totu de 13 pr. fl. 6, 7.
- Medaliune de argintu**, 13 pr. aurite in focu si emailate, fl. 2.50, 3.

Ornamente de ocieļu moderne

compuse d'in mai multi stili de ocieļu sau totici.

- 1 brosiu (ace) 40, 60, 80 cr. fl. 1, d'ito in argintu cuprinsi fl. 1.50, 2, 3.
- 1 par. cercei. 50, 60, 80 cr. fl. 1, d'ito in argintu cuprinsi, fl. 1.50, 2, 3, 5, 7.

Ornamente fine de briliante.

Insu-si cumperatoriulu pote fi amagitu prin aceste ornamente cuprinite in argintu, previedutu cu substratu auritu si cu acu, briliantele (diamanti) imitati sunt de cristalu de munte sau toticu carelu nu perde viulu focu, sunt si alte imitatiuni de pietre pretioase.

- 1 Brosiu fl. 4, 5, 6.
- 1 par. Cercei fl. 4, 5, 6.
- 1 par. bumbi de camesia fl. 2.50, 3.50, 4.50, 1.
- 1 acu pentru domni fl. 1.80, 2.80, 3.4.
- Inelle cu briliante** d'in auru fl. 1.20, 1.50, 2, 3.
- Cruculitice**, fine a se purta la ghu fl. 2, 3, 4.

Ornamente de doliu (gele)

negre, forma preafumosa si tienetorie, d'in sticla, letu, lava, si cornu de bibola.

- 1 brosiu (ace) 20, 30, 50, 80 cr. fl. 1.
- 1 par. cercei 25, 35, 50, 80 cr. fl. 1.
- 1 buc. bragiete, 30, 60, 80 cr. fl. 1.
- 1 buc. colieru la ghu, 50, 80 cr. fl. 1.
- 1 catena de orologiu, scurta, 25, 30, 60 cr.
- 1 Catena la ghu, 30, 80 cr. fl. 1.
- 1 bumbu de camesia, 4 cr.
- 1 par. bumbi la maneece, 15, 20, 30, 40 cr.
- 1 peptine, 20, 40, 60, 80 cr.

Ornamente pururea mirositorie

d'in plante indice, cari pastredia pururea mirosulu naturalu si sunt formate dupa cea mai noua moda. Acesta ornamente sunt neajunse in eleganti si placute pentru mirosulu celu bunu. — Salonulu, in carele va intrá o domna ce porta acésta garnitura, devine in cate-va minute profumatu.

- 1 brosiu (ace) 80 cr. fl. 1, 1.20, 1.50.
- 1 par. cercei, 80 cr. fl. 1, 1.20, 1.50.
- 1 bracieta, 50, 60, 80 cr. fl. 1, 1.50.
- 1 coliera, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2, 2.50.
- 1 catena de orologiu pentru domni, profumata, fl. 1.40.

Mărfuri de argintu dupa fagonulu cellu mai nou

preafinu, de 13 pr. ou marc'a de aperare, de la oficiulu de i. r. de Viena

Numai prin emperatore cu redictia de argintu vechiu cu pretiu effinu mi-a fostu cu potia a poté vinda mărfuri de argintu genuinu cu pietrele urmatorie. — (Argintulu vechiu lu schimbann.)

1 dzenea cutite de mesa fl. 15.—	1 buc. pipernitia, grea, fl. 8.50	Luminări de mesa, cu parchi'a:
1 „ furculitice fl. 15.—	1 „ clesce de zabaru fl. 6.50	7" 8" 9" 10" 12" inaltu
1 „ cutite de dessert. fl. 10.50	1 „ veriga pentru serviete fl. 4.—	fl. 19.50 28, 28, 34, 44,
1 „ furculitice de dessert. fl. 10.50	1 „ sararitia, simpla fl. 5.—	
1 „ lingure de manc. grole, fl. 58.—	1 „ sar. pipera, (duplica) fl. 10.50	
1 „ lingure ptru copii fl. 35.—	1 „ pocalu pentru oue fl. 5.—	
1 buc. lingure de cafea, grole fl. 26.—	1 „ pocalu pentru vinu fl. 18.—	
1 „ lingura mare fl. 18.—	1 „ etagera de oleia si ocutu fl. 30.—	
1 „ lingura pentru legumi fl. 12.—	1 „ corhita de pome si pane lucerare fl. 30.—	
1 „ lingura pentru pesci fl. 12.—	1 „ ligzama fl. 30.—	
1 „ stracortore de ciatu fl. 5.—	1 „ luminaere de mana fl. 9.50	
1 „ pisiodo pentru zabaru fl. 10.—		

Mărfurile insemnate mai susu cu pretiurile si calitatea numita sunt de vendiare numai in depusetoriulu subsemnatulu. Listele pretiurilor pentru tote obiectele se dau gratuite. Va interesá pre ori si cine a avé unu esemplarin.

In monarci'a austriaca acesti articli se afla de vendiare numai in depusetoriulu subsemnatulu (5—2,—14)

A. FRIEDMANN in Vienn'a, Praterstrasse Nr. 26.